

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar betänkande Patientens rätt, SOU 2008:127

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum är remissinstans för delbetänkandet från utredningen om Patientens rätt, Patientens rätt, några förslag för att stärka patientens ställning.

I delbetänkandet från utredningen om patientens rätt föreslås att patientens ställning ska stärkas genom lagreglering av vårdgarantin och det fria vårdvalet, samt lagändring vad gäller vårdens ansvar att vid behov utse en fast kontakt som stöd till patienten.

Äldrecentrum kommenterar främst hur dessa förslag kan gagna äldre med stora och sammansatta behov. I betänkandet diskuteras den farhåga som ibland väcks att en *vårdgaranti* skulle innebära ett undanträngande av t.ex. de kroniskt sjukas behov. Utredningen har inte funnit något stöd för en sådan hypotes. Dock kan det mot detta invändas dels att det är svårt att identifiera undanträngningsprocesser, dels att en vårdgaranti innebär en fokus på andra grupper än äldre multisjuka. Vårdgarantin är i sig positiv. Frågan är hur en vårdgaranti ska utformas som också tillgodoser samverkan, trygghet, tillgänglighet i hemmet mm.

Fritt vårdval är i sig något positivt. Men vårdvalet behöver utvecklas för och anpassas till gruppen äldre med sammansatta behov. Det kan, om inte beställarna av vård och vårdutförarna är observanta, innebära en ökad fragmentisering av vården och omsorgen. Detta eftersom vårdval inom sjukvården och kundval inom äldreomsorgen stimulerar många aktörer att etablera sig på marknaden. Detta ökar valfriheten, men försvårar samtidigt samverkan mellan olika vård- och omsorgsgivare. Med många olika aktörer behövs särskilda åtgärder, kanske på nationell nivå, för att säkerställa att äldre med sammansatta behov ska kunna välja helhetslösningar – vårdutförare som erbjuder alla de vård- och omsorgsinsatser de behöver.

Förslaget om mer flexibla former för *fast kontakt med hälso- och sjukvården* kan ge förbättringar för den patientgrupp som har många olika vårdkontakter och som därför ska ha en funktion som har en samordningsroll. Det är önskvärt att lagstiftningen tydliggör att patientgrupper som t.ex. äldre med stora och sammansatta behov och med insatser från flera vård- och omsorgsutförare ska garanteras att lämplig person utses till dennes vård- och omsorgscoordinator. Detta kan exempelvis vara den äldres distriktsköterska. Utöver vad utredningen föreslår borde denna person ha ett tydligt uppdrag att bistå den äldre och dennes närstående i vård- och omsorgssystemet, som en ”vårdlots”. Denna person ska då ha mandat att sammankalla till gemensamma vårdplaneringar i

hemmet och att i akuta skeden kunna sätta in extra resurser – oavsett huvudmannaansvar – i avvaktan att beslut tas av biståndshandläggare och/eller ansvarig inom hälso- och sjukvården.

Likaså bör *äldre som fått en demensdiagnos och deras närstående* garanteras att ha en person att kontakta för råd och stöd, som har i uppdrag att vara en för den personen och hans/hennes anhöriga den man alltid ska kunna vända sig till, och som ansvarar för att vägleda till den vård, hjälpmedel, avlösningssatser etc. som kan behövas.

Stockholm 2009-04-14

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum

Sven Erik Wånell
Direktör